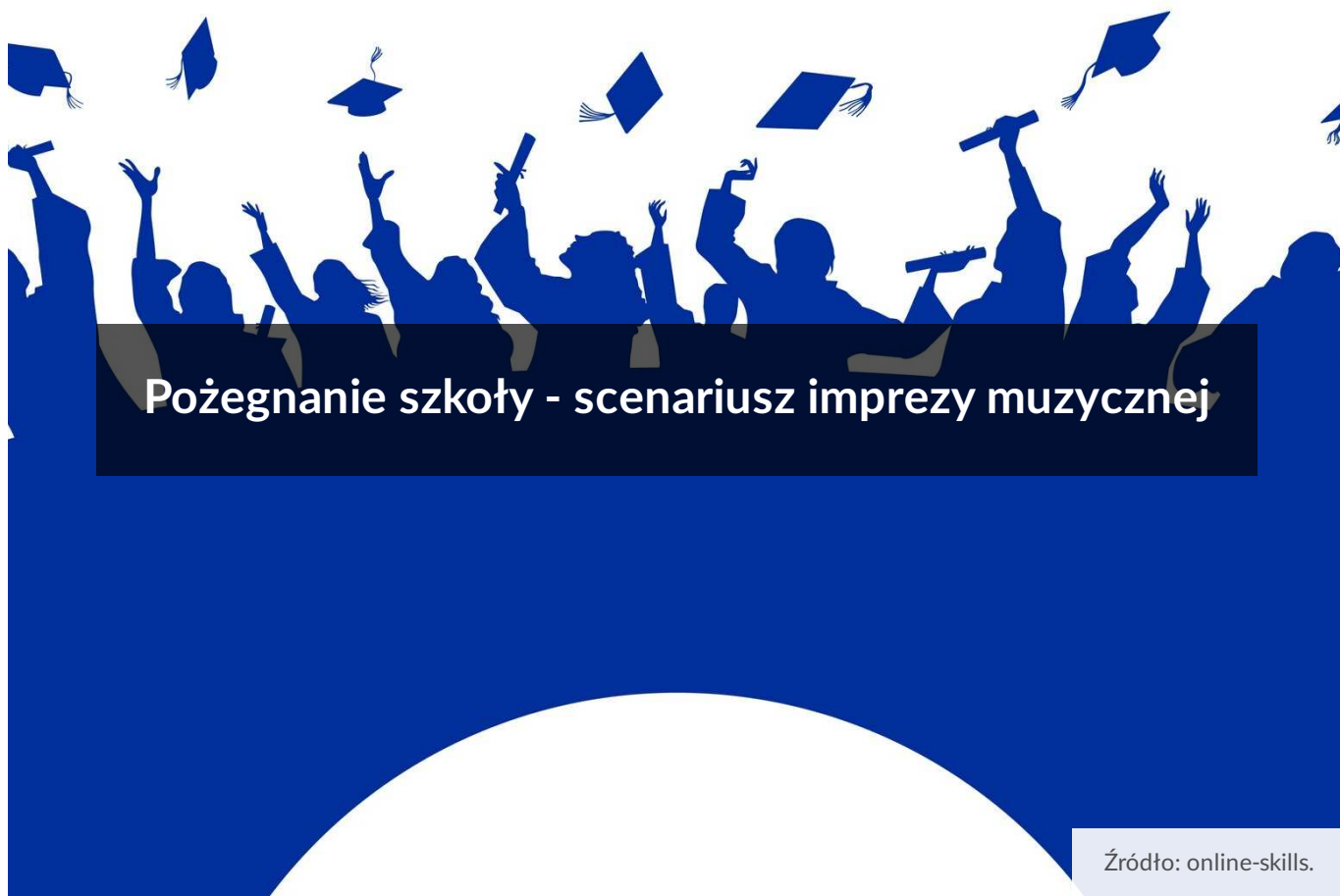

Pożegnanie szkoły - scenariusz imprezy muzycznej

- Pożegnanie szkoły - scenariusz imprezy muzycznej

Pożegnanie szkoły - scenariusz imprezy muzycznej

Źródło: online-skills.

Ważne daty

1813-1901 – lata życia Giuseppe Verdiego

1825-1899 – lata życia Johanna Straussa (syna)

1868-1922 – lata życia Vittorio Montiego

1921-1992 – lata życia Astora Piazzolli

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

1. W zakresie śpiewu. Uczeń:

1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) minimum 10 różnorodnych utworów wokalnych w roku szkolnym:

a) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego.

2. W zakresie gry na instrumentach. Uczeń:

1) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na jednym lub kilku instrumentach melodycznych (do wyboru np. flet podłużny, flażolet /flecik polski/, pianino, keyboard, gitara, dzwonki, metalofon, ksylofon i inne) oraz perkusyjnych niemelodycznych:

a) schematy rytmiczne.

3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

5. Uczeń określa charakterystyczne cechy:

3) wybranych tańców towarzyskich i współczesnych.

Nauczysz się

wymieniać kompozytorów związanych z Wiedniem;

identyfikować tango, cha cha z regionami z których pochodzą;

śpiewać piosenki *Lato, lato*, oraz *Boogie-Woogie*

Zaproszenie do muzycznej wakacyjnej podróży

Wspólny śpiew piosenki *Lato czeka*.

Zapoznaj się z fragmentem zapisu nutowego utworu *Lato, lato*.

Ludwig Jerzy Kern

Lato, lato

Witold Krzemiński

La-to, la-to, la-to cze-ka ra-zem z la-tem cze-ka rze-ka,
La-to, la-to, nie płacz cza-sem cze-kaj z rze-ką cze-kaj z la-sem

ra-zem z rze-ką cze-ka las, a tam cią-gle nie ma nas

w le-sie scho-waj dla nas chło-dny cień, przy-je-dzie-my la-da dzień.

Już za pa-rę dni, za dni pa-rę we-źmiesz ple-cak swój i gi-ta

rę, po-że-gna-nia kil-ka słów Pi-ta-go-ras by-waj zdrów, do-wi-

dze-nia wam: can-to, can-ta-re

Zapis nutowy, muzyka: Witold Krzemiński, słowa: Ludwik Jerzy Kern, „Lato, lato”, online-skills, CC BY 3.0

“ Lato, lato, lato czeka

Razem z latem czeka rzeka

Razem z rzeką czeka las

A tam ciągle nie ma nas

Lato, lato, nie płacz czasem

Czekaj z rzeką, czekaj z lasem

W lesie schowaj dla nas chłodny cień

Przyjędziemy lada dzień

Już za parę dni, za dni parę

Weźmiesz plecak swój i gitarę

Pożegnania kilka słów Pitagoras bądźcie zdrów

Do widzenia wam canto, cantare

Lato, lato, mieszka w drzewach

Lato, lato, w ptakach śpiewa

Słońcu każe odkryć twarz

Lato, lato, jak się masz?

Lato, lato, dam ci różę

Lato, lato, zostań dłużej

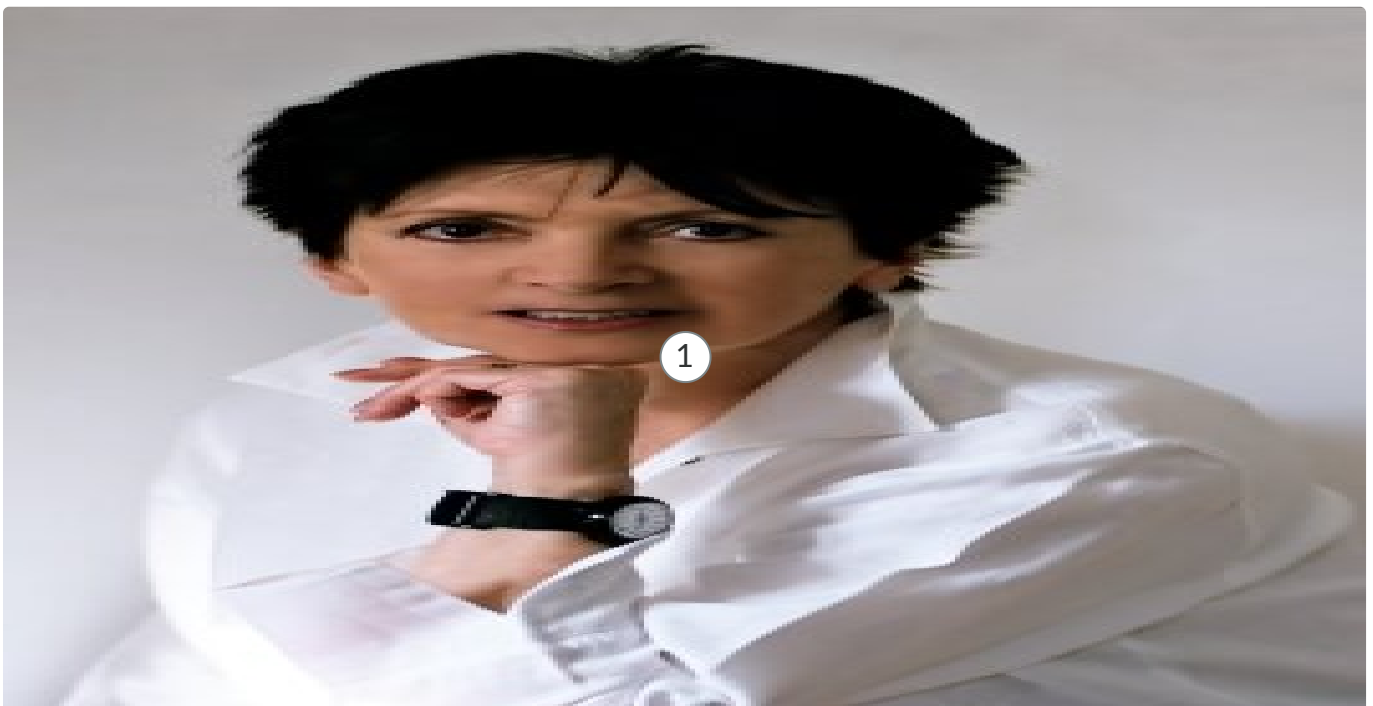
Zamiast się po krajach włóczyć stu

Lato, lato, zostań tu

Pożegnania kilka słów

Pitagoras bądźcie zdrów

Do widzenia wam canto, cantare.

1

Halina Kunicka

Źródło: 40 Piosenek Haliny Kunickiej

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Marcin Kydryński (fot.), „portret Haliny Kunickiej” 2008, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Halina_Kunicka.jpg), CC BY 3.0 (ilustracja); Witold Krzemiński, „Lato, lato, lato czeka”, wyk. Halina Kunicka, [online-skills](https://www.online-skills.pl/), CC BY 3.0

Austria

Muzyczną wycieczkę rozpoczniemy w stolicy Austrii.

Wiedeń to światowa stolica muzyki! Żyło tu więcej słynnych kompozytorów niż w jakimkolwiek innym mieście. Wiedeń to kolebka walca i operetki. Kompozytorzy związani z Wiedniem to między innymi klasycy wiedeńscy – Józef Haydn, Wolfgang Amadeusz Mozart i Ludwig van Beethoven.

Z Wiedniem związani są również: Franciszek Schubert, Franciszek Liszt, Johannes Brahms, Johann Strauss (ojciec), Johann Strauss (syn).

W Wiedniu muzyka rozbrzmiewa podczas koncertów plenerowych na przykład w Praterze – Parku publicznym w Wiedniu, położonym między Dunajem a Kanałem Dunajskim.

Polecenie 1

Wysłuchajcie kompozycji J. Straussa, *Polka Pizzicato*, oraz zapiszcie swoje spostrzeżenia dotyczące utworu. Czy jesteś w stanie wymienić utwory wykonujące ten utwór?

Zapoznaj się z przykładowym zapisem utworu:

Pizzicato Polka
Opus 373

Johann Strauss II
Arr.: Joey D.

$\text{♩} = 90$

Violon
Violon
Alto
Violoncelle
Contrebasse
Glockenspiel
Tambourin

Johann Strauss (syn), widok nutowy utworu „Polka Plzzicato”, imslp.org, CC BY 4.0

Utwór: *Pizzicato Polka*, autorstwa Johanna Straussa (syn)

Wykonawca: Royal Philharmonic Orchestra

Źródło: Strauss: Emperor Waltz, Waltz on the Beautiful Blue Danube, Overture to Die Fleidermaus

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Autor nieznany, portret Johanna Straussa (syna), wikimedia.org, domena publiczna (ilustracja); Johann Strauss (syn), „Polka Plzzicato”, online-skills, CC BY 3.0

Ćwiczenie 1

Spośród wymienionych kompozytorów wybierz tych, którzy związani byli z Wiedniem.

☐ Józef Haydn

☐ Ludwig van Beethoven

☐ Franciszek Liszt

☐ Franciszek Schubert

☐ Astor Piazzolla

☐ Krzysztof Penderecki

☐ Wolfgang Amadeusz Mozart

☐ Johann Strauss

☐ Edvard Grieg

☐ Mikołaj Gomółka

M-108-Z1

Źródło: Dorota Ornoch.

Węgry

Przy okazji odwiedzimy leżący również nad Dunajem Budapeszt i posłuchamy węgierskiego [czardasza](#).

Czardasz jest węgierskim tańcem ludowym, prawdopodobnie wywodzącym się z tzw. tańców rekrutów tańczonych przez młodych mężczyzn przed odjazdem z rodzinnej wsi do wojska. Czardasza cechują: metrum parzyste, przyśpieszenia, zmiany dynamiczne, rytmy punktowane, synkopy. Czardasz składa się z dwóch części: wolnej (lassan) i szybkiej (friss). Ze względu na swój skoczny, energiczny charakter czardasz łatwo przedostał się do romskiej tradycji muzycznej i to właśnie romscy muzycy przyczynili się do popularyzacji tego tańca. Był on również inspiracją dla kompozytorów muzyki poważnej. Do znanych stylizacji czardasza należy *II Rapsodia węgierska* Franciszka Liszta.

Polecenie 2

Wysłuchajcie kompozycji Vittorio Montiego, *Czardasz* oraz zapiscie swoje spostrzeżenia dotyczące utworu. Czym muzyka z tego kraju wyróżnia się na tle innych?

Polecenie 3

Wysłuchajcie kompozycji Vittorio Montiego, *Czardasz*, oraz zapiszcie swoje spostrzeżenia dotyczące utworu. Wymień instrumenty wykonujące ten utwór.

Zapoznaj się z przykładowym zapisem utworu:

à Mademoiselle Juliette DANTY
L'Œuvre de Conservatoire de Paris

CZARDAS
pour Piano Solo
avec accompagnement de Violon ou Orchestre

V. MONTI

PIANO CONDUCTEUR

VIOLON SOLO

PIANO

Largo marcato *Cl. solo* *Largo*

Tutti f *Quasi.*

ffzmo. *ffzmo.*

molto rall.

Quasi. et Harm. Cor. *Harm.*

Cop. 51-1. G. Ricordi & Co. MODA.
Prop. G. RICORDI & Co. Editi-imp. MILAN

Tous droits réservés, sous réserve de reproduction
et de représentation scénique, artistique ou dramatique
en tous lieux, à l'exception de la Belgique.

490540

Vittorio Monti, widok nutowy na utwór „Czardasz” (fragment), imslp.org, CC BY 4.0 (ilustracja)

Utwór: Czardasz, autorstwa Vittorio Montiego

Wykonawca: Muzycy z Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (AMFN)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Autor nieznany, fotografia Vittorio Montiego, mnsinfonia.org, CC BY 3.0 (ilustracja) ; Vittorio Monti, „Czardasz”, wyk. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, AMFN, CC BY 3.0 (dźwięk)

Ćwiczenie 2

Uzupełnij notatkę.

Czardasz jest (włoskim/węgierskim) tańcem ludowym, prawdopodobnie wywodzącym się z tzw. tańców rekrutów, tańczonych przez młodych mężczyzn przed odjazdem z rodzinnej wsi do wojska. Czardasza cechują: (parzyste/nieparzyste) metrum, przyśpieszenia, zmiany dynamiczne, rytmy punktowane, synkopy. Czardasz składa się z dwóch części: (wolnej/ szybkiej) *lassan* i (wolnej/szybkiej) *friss*. Ze względu na swój skoczny, energiczny charakter czardasz łatwo przedostał się do romskiej tradycji muzycznej i to właśnie romscy muzycy przyczynili się do popularyzacji tego tańca. Był on również inspiracją dla kompozytorów muzyki (ludowej/poważnej) . Do znanych stylizacji czardasza należy // *Rapsodia węgierska* (Franciszka Liszta/Fryderyka Chopina) .

Źródło: Dorota Ornoch.

Hiszpania

W słonecznej Hiszpanii podziwiać będziemy **flamenco**.

Taniec ten wykonywany może być solo, w duecie lub w grupie. Za jego pośrednictwem opowiada się pewną historię, zaś ruchy ciała i wykonywane przez tancerzy gesty wyrażają ich stany emocjonalne, podkreślają też znaczenie słów oraz towarzyszącej im muzyki. Ta wykonywana jest głównie na gitarze, rzadziej z towarzyszeniem skrzypiec, wiolonczeli czy fletu. Jest to taniec bardzo rytmiczny. Jego rytm wybijany jest poprzez klaskanie w dłonie, pstrykanie palcami oraz za pomocą kastanietów. Charakterystyczne są stroje tancerzy flamenco. U kobiet jest on bardzo kolorowy: falbaniasta spódnica lub suknia, gorset i chusta. Nieraz uzupełnieniem bywa wachlarz lub kwiat. Strój mężczyzny jest utrzymany

w stonowanych barwach: ciemne spodnie i kamizelka, biała koszula, apaszka pod szyją, buty przypominające te do jazdy konnej, płaskodenny kapelusz.

Wspólny śpiew hiszpańskiego kanonu *Puerta del Sol*.

Zapoznaj się z przykładowym zapisem utworu *Puerta del Sol*.

Puerta del Sol

M-108-FOTO3

Zapis nutowy, „Puerta del Sol”, online-skills, CC BY 3.0

*Latarnikiem w Bramie Słońca jestem ja.
Zapalam wszystkie światła każdego dnia.*

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DznshAvrN>

Kanon „Puerta del Sol”, online-skills, CC BY 3.0

Nagranie piosenki "Puerta del Sol". Piosenka jest wesoła, rytmiczna. Śpiewa mały chłopiec.

Włochy

Z czym kojarzy się Weronę? Zakochani, Romeo i Julia, romantyczne uliczki.

Arena di Verona to miejsce, w którym co roku odbywa się największy na świecie festiwal operowy pod gołym niebem. Od 1913 roku, z przerwami na okres dwóch wojen światowych, w tym najstarszym na świecie teatrze operowym na wolnym powietrzu, występowały największe sławy światowej opery. Spektakl operowy składa się z bardzo wielu elementów: [uwertury](#), [arii](#), [recytatywów](#), [duetów](#), [tercetów](#), [partii chóralnych](#), [baletowych](#) i instrumentalnych. My posłuchamy partii instrumentalnej z opery *Aida* Giuseppe Verdiego.

Polecenie 4

Wysłuchajcie kompozycji G. Verdiego, *Marsz Triumfalny* z opery *Aida* oraz zapiszcie swoje spostrzeżenia dotyczące utworu. Czym muzyka z tego kraju wyróżnia się na tle innych?

Polecenie 5

Wysłuchajcie kompozycji G. Verdiego, *Marsz Triumfalny* z opery *Aida*, oraz zapiszcie swoje spostrzeżenia dotyczące utworu. Zwróć uwagę na obsadę wykonawczą tego utworu.

Aida ①

Giuseppe Verdi

Trąbka *mf*

Fortepian *mp*

1

Marsz Triumfalny

z opery *Aida*, autorstwa Giuseppe Verdiego

Wykonawca: Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (AMFN)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Giuseppe Verdi, widok nutowy utworu „Marsz triumfalny” z opery „Aida”, online-skills, CC BY 3.0 (ilustracja);

Giuseppe Verdi, „Marsz triumfalny” z opery „Aida”, AMFN, CC BY 3.0

Ćwiczenie 3

Połącz nazwę elementu spektaklu operowego z jego definicją.

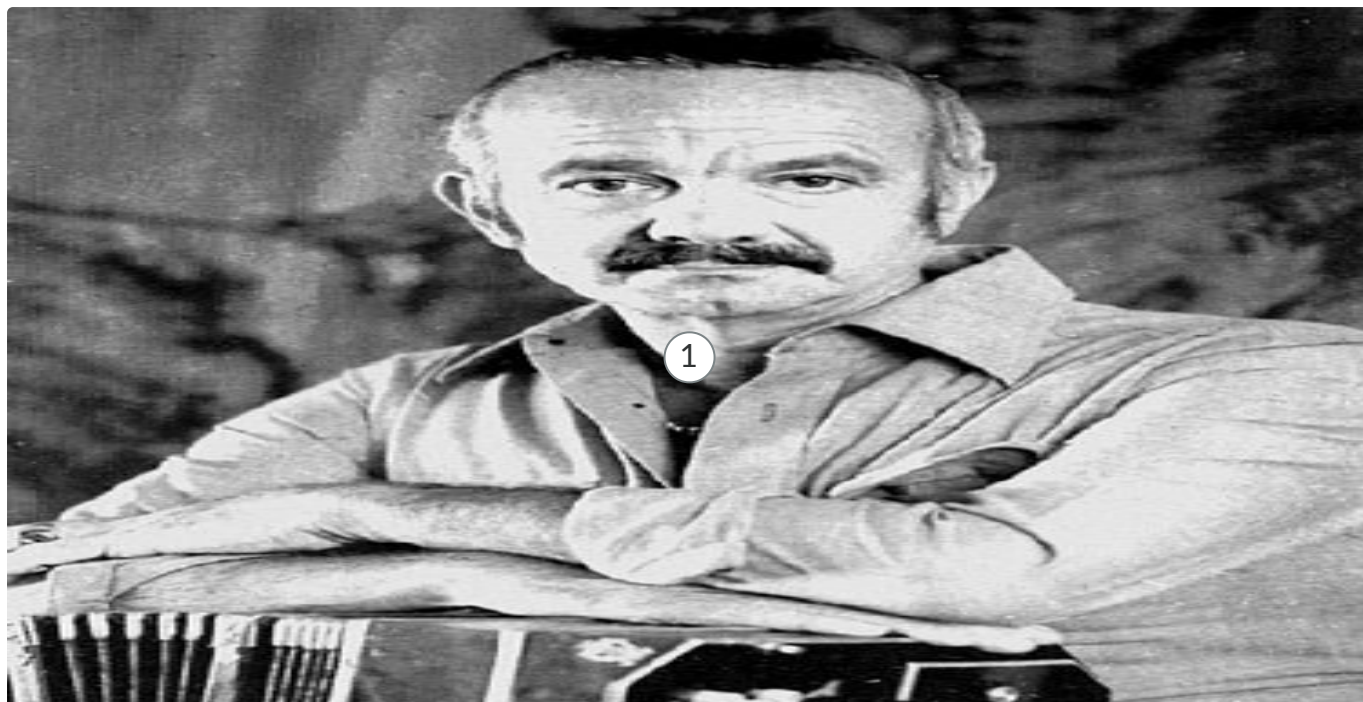
uwertura	fragment opery wykonywany przez chór z towarzyszeniem orkiestry.
aria	dzieło instrumentalne przeznaczone do wykonania przed podniesieniem kurtyny w operze
tercet	solo wokalne z akompaniamentem instrumentów
recytatyw	wokalny utwór wykonywany przez dwie osoby
duet	solowa forma wokalna podobna do deklamacji, imitowanie mowy
partia chóralna	wokalny utwór wykonywany przez trzy osoby

Argentyna

Kolejna na naszej mapie jest Argentyna. Tu nie może zabraknąć ognistego [tanga](#).

Tango argentyńskie ma swoją etykietę. Mężczyzna zaprasza partnerkę do tańca bez słów wyłącznie spojrzeniem i ruchem głowy. Gdy spojrzenia partnerów się skrzyżują, partnerka nie może odmówić tańca mężczyźnie. Tango za każdym razem jest swobodną improwizacją, którą kieruje mężczyzna. To właśnie on decyduje w tańcu o krokach i figurach. Tancerze poruszają się po linii tańca w kierunku przeciwnym do wskazówek zegara. Starsze pokolenie przestrzega zasady tańczenia wyłącznie do utworów instrumentalnych. Typowymi dla tanga instrumentami są skrzypce, kontrabas, fortepian, mandolina, akordeon i [bandoneon](#) (rodzaj akordeonu). Tango (jako formę muzyczną) tworzyli Isaac Albeniz, Astor Piazzolla, Igor Strawiński. Piazzolla stworzył nowy gatunek, *tango nuevo*, które tkwiąc głęboko w tradycji ma jednocześnie wiele wspólnego z muzyką poważną. Nie jest to tango przeznaczone do tańczenia, lecz kunsztownie stylizowana muzyka do słuchania.

Wysłuchajcie kompozycji Astora Piazzolli, *Libertango* i spróbujcie wyklaskać rytm.

1

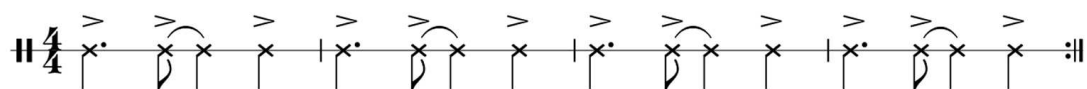
Utwór: *Libertango*, autorstwa Astora Piazzoliego

Wykonawca: Muzycy z Akademii Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (AMFN)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Fot. nieznan, Astor Piazzolla, 1971, wikimedia.org, domena publiczna (ilustracja); Astor Piazzolla, „Libertango”, AMFN, CC BY 3.0

Libertango

Rytm do wyklaskania w czasie słuchania utworu „Libertango”, autorstwa Astora Piazzolli, online-skills, CC BY 3.0

Ćwiczenie 4

Tango to taniec pochodzący z:

☐ Hiszpanii

☐ Argentyny

☐ Kuby

M-108-Z4

Źródło: Dorota Ornoch.

Ćwiczenie 5

Typowymi dla tanga instrumentami są:

☐ trąbka, puzon, fagot, waltornia, tuba

☐ gitara, perkusja, saksofon, klarnet

☐ skrzypce, kontrabas, fortepian, akordeon, bandoneon

M-108-Z5

Źródło: Dorota Ornoch, licencja: CC0.

Ćwiczenie 6

Styl *tango nuevo* stworzył:

☐ Igor Strawiński

☐ Isaac Albeniz

☐ Astor Piazzolla

M-108-Z6

Źródło: Dorota Ornoch.

Ćwiczenie 7

Wskaż **wszystkie** prawdziwe informacje dotyczące tańca tango.

- ☐ Piazzolla stworzył nowy gatunek, tango blanco
- ☐ Mężczyzna zaprasza partnerkę do tańca bez słów wyłącznie spojrzeniem i ruchem głowy.
- ☐ Mężczyzna zaprasza partnerkę do tańca podchodząc i szarpiąc za ramię.
- ☐ Tango za każdym razem jest swobodną improwizacją, którą kieruje mężczyzna.
- ☐ Tango za każdym razem jest swobodną improwizacją, którą kieruje kobieta.
- ☐ Mężczyzna decyduje w tańcu o krokach, a kobieta o figurach.

Stany Zjednoczone

Wycieczkę kończymy w Ameryce Północnej śpiewając piosenkę w stylu [country](#).

Country to odmiana muzyki rozrywkowej, powstała w pierwszym dziesięcioleciu XX wieku z ballad kowbojskich i traperskich, śpiewanych przez wędrownych grajków wyposażonych w bardzo skromne instrumentarium – banjo, gitara, skrzypce.

Zapoznaj się z przykładowym zapisem utworu *Hej Zuzanno*.

Hej Zuzanno ^①

melodia popularna

Hej Zuzanno

Wykonawca: Stephen Foster

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

Zapis nutowy, muzyka: Stephen Foster, słowa: Justyna Holm, „Hej Zuzanno”, online-skills, CC BY 3.0 (ilustracja); Stephen Foster, „Hej Zuzanno”, online-skills, CC BY 3.0 (dźwięk)

1. *Gdy banjo wiozłem z Alabamy, pod Zuzanny próg*

Do Luizjany zakochany byłem aż po grób.

ref: Hej Zuzanno, wysłuchać proszę chciej,

melodyjki która w Luizjanie zagra w duszy mej (x2)

2. *A droga wiodła poprzez prerie, poprzez deszcz i skwar,*

I smutek tak potężniał we mnie, że aż patrzeć żal.

ref: Hej Zuzanno, wysłuchać proszę chciej,

melodyjki która w Luizjanie zagra w duszy mej (x2)

Ćwiczenie 8

Połącz pojęcie z odpowiednim krajem.

flamenco

Hiszpania

country

Argentyna

czardasz

Węgry

festiwal operowy na Arena di Verona

Austria

tango

Stany Zjednoczone

koncerty w parku *Prater*

Włochy

Ćwiczenie 9

Połącz nazwę utworu z nagraniem.

Materiały audio dostępne pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PBMHF00b2>

1

Polka Pizzicato

0

Czardasz

Słownik pojęć

Aria

solo wokalne z akompaniamentem instrumentów.

Balet

część spektaklu operowego, w której fabuła opowiedziana jest za pomocą tańca.

Bandoneon

instrument muzyczny, zaliczany do grupy aerofonów, rodzaj harmonii ręcznej wyposażonej w klawisze guzikowe.

Country

odmiana muzyki rozrywkowej, powstała w pierwszym dziesięcioleciu XX wieku z ballad kowbojskich i traperskich, śpiewanych przez wędrownych grajków wyposażonych w bardzo skromne instrumentarium – banjo, gitara, skrzypce.

Czardasz

węgierski taniec ludowy, prawdopodobnie wywodzącym się z tzw. tańców rekrutów tańczonych przez młodych mężczyzn przed odjazdem z rodzinnej wsi do wojska. Czardasza cechują przyspieszenia, zmiany dynamiczne, rytmy punktowane, synkopy.

Duet

1. zespół wykonawczy złożony z dwóch śpiewaków. 2. samodzielny utwór wokalny na dwa głosy lub fragment dużej formy instrumentalno-wokalne, np. opery, operetki, kantaty, oratorium itp., wykonywany przez dwóch śpiewaków

Flamenco

taniec hiszpański wykonywany solo, w duecie lub w grupie. Za jego pośrednictwem opowiada się pewną historię, zaś ruchy ciała i wykonywane przez tancerzy gesty wyrażają ich stany emocjonalne, podkreślają też znaczenie słów oraz towarzyszącej im muzyki.

Partia chóralna

fragment opery wykonywany przez chór z towarzyszeniem orkiestry.

Recytatyw

solowa forma wokalna podobna do deklamacji, imitowanie mowy.

Tango

taniec towarzyski pochodzący z Buenos Aires w Argentynie, tango jest także rodzajem muzyki.

Tercet

wokalny utwór wykonywany przez trzy osoby.

Uwertura

dzieło instrumentalne przeznaczone do wykonania przed podniesieniem kurtyny w operze.

Słownik pojęć opracowano na podstawie:

encyklopedia.pwn.pl

hiszpanski.crib.pl

Jerzy Habela, Słowniczek Muzyczny, PWM, Kraków 1998.

Biblioteka muzyczna

Witold Krzemiński, „Lato, lato, lato czeka”, wyk. Halina Kunicka (fragment, bez wstępu), [online-skills](#), CC BY 3.0

2 Johann Strauss (syn), „Polka Plzicato”, [online-skills](#), CC BY 3.0

3 Vittorio Monti, „Czardasz”, wyk. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, AMFN, CC BY 3.0

4 M-108-OK9

Kanon „Puerta del Sol”, online-skills, CC BY 3.0

5 Giuseppe Verdi, „Marsz triumfalny” z opery „Aida”, AMFN, CC BY 3.0

6 Astor Piazzolla, „Libertango”, AMFN, CC BY 3.0

7 Stephen Foster, „Hej Zuzanno”, online-skills, CC BY 3.0

8 M-108-OK10
P. Smith, „Boogie-woogie”, online-skills, CC BY 3.0

Bibliografia

J. Rey, *Taniec, jego rozwój i formy* Warszawa 1958.

M. Wieczysty, *Taniec towarzyski*, Warszawa 1959.

I. Turska, *W kręgu tańca*, Warszawa 1965.

R. Lange, *O istocie tańca i jego przejawach w kulturze* Kraków 1988.

Strony internetowe:

muzykotekaskolna.pl

ninateka.pl